

Historisch lage vertrouwensscore kabinet

Rutte en Samsom scoren dikke onvoldoende bij electoraat

13 september 2013

Vlak voor Prinsjesdag is het slecht gesteld met het vertrouwen in de huidige regering. Slechts 12% geeft aan vertrouwen te hebben – een score die het vorige ‘historische dieptepunt’ (onder Balkenende II in juli 2005) ruimschoots verslaat. Ook het aandeel dat ‘heel weinig vertrouwen’ heeft, stijgt sterk (van 16% in november 2012 naar 36% nu). In lijn met deze bevindingen blijkt dat de rapportcijfers voor zowel Rutte als Samsom een vrije val maakt: beiden scoren gemiddeld een 4,6. In de huidige (virtuele) zetelpeiling leidt de PVV ruimschoots, met 33 zetels. De VVD is de op één na grootste partij met 24 zetels, maar de PvdA zakt naar 13 zetels en moet nu SP, D66 en CDA voor zich dulden. Dat blijkt uit onderzoek van TNS NIPO.

Vertrouwen in regering bereikt dieptepunt

Nog maar 12% van het electoraat geeft aan vertrouwen te hebben in de huidige regering. Dat is met afstand de laagste vertrouwensscore die TNS NIPO ooit voor een zittende regering heeft gemeten, sinds zij dat ten tijde van het tweede kabinet Kok structureel begon te doen.

Ter vergelijking: de vertrouwensscores van dat tweede Paarse kabinet lagen tussen de 30 en 40%. Het eerste en derde kabinet Balkenende haalde vertrouwensscores rond de 30%, terwijl de laagste vertrouwensscore van het vierde kabinet Balkenende rond de 20% lag. Alleen het tweede kabinet Balkenende zakte flink onder die grens: in juli 2005 werd de tot nu toe laagste vertrouwensscore gemeten (15%).

De vertrouwenscijfers van Rutte I en II lagen structureel tussen de 30% (bij aanvang) en 20% (naarmate de tijd vordert), maar vlak voor Prinsjesdag 2013 noteren we dus een forse uitschieter naar beneden. Ter indicatie: nog maar 14% van de PvdA-stemmers uit september 2012 geeft aan vertrouwen te hebben in het kabinet, terwijl dat voor 24% van de VVD-stemmers geldt.

1 | *Vertrouwen in Rutte II markeert historisch dieptepunt*

<i>Hoeveel vertrouwen heeft u in de regering ..?</i>	25 okt 2010	28 feb 2011	14 sept 2011	6 nov 2012	19 dec 2012	13 feb 2013	17 apr 2013	26 juni 2013	13 sept 2013
	Rutte I	Rutte I	Rutte I	Rutte II	Rutte II	Rutte II	Rutte II	Rutte II	Rutte II
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Heel veel vertrouwen	2	3	1	3	1	1	0	1	1
Veel vertrouwen	29	28	21	28	24	25	21	17	11
Weinig vertrouwen	45	41	48	42	47	42	47	46	47
Heel weinig vertrouwen	18	20	18	16	21	21	22	29	36
Weet niet	7	8	11	11	8	11	10	7	6

Nog kwart denkt dat kabinet volle vier jaar uitzit

Het afgenomen vertrouwen vertaalt zich eveneens in lagere verwachtingen met betrekking tot de levensduur van Rutte II. Het aandeel kiezers dat verwacht dat het kabinet 2015 niet gaat halen is sterk toegenomen (van 49% in juni naar 57% nu). Nog maar net een kwart (24%) denkt dat Rutte II de hele rit uitzit. De VVD- en PvdA-stemmers uit 2012 zijn optimistischer dan gemiddeld (respectievelijk 37% en 29% denkt dat het kabinet de rit zal uitzitten), maar toch denkt ruim de helft van de VVD- en PvdA-stemmers (respectievelijk 53% en 55%) dat het kabinet 2015 niet gaat halen.

2 | *Slinkend percentage denkt dat kabinet vier jaar vol maakt*

Hoe lang verwacht u dat het kabinet zal zitten?	6 nov 2012	19 dec 2012	13 feb 2013	17 apr 2013	26 juni 2013	13 sept 2013
	%	%	%	%	%	%
Het valt in 2012	4	*	*	*	*	*
Het valt in 2013	27	30	18	16	15	16
Het valt in 2014	17	22	25	32	34	41
Het valt in 2015	5	6	8	8	7	4
Het valt in 2016	0	2	1	1	1	0
Het maakt de 4 jaar vol	30	28	33	26	28	24
Weet niet/ geen mening	16	12	15	17	15	15

Grote weerstand tegen bezuinigingen, meerderheid zou het niet erg vinden als Eerste Kamer plannen blokkeert

Er bestaat grote weerstand tegen de aangekondigde bezuinigingen, die op Prinsjesdag nader worden ingevuld. Slechts 8% is voorstander van extra bezuinigingen voor 2014. In totaal 67% is tegenstander van extra bezuinigingen voor 2014 – ruim de helft (53%) is van mening dat er nu al teveel is bezuinigd. Nog eens 17% neemt een middenpositie in: alleen als de economische positie voor Nederland verder zal verslechteren, zou men voor extra bezuinigingen zijn.

Kiezers hebben weinig boodschap aan eventuele staatsrechtelijke bezwaren ten aanzien van de mogelijke 'politieke' rol die oppositiepartijen in de Eerste Kamer zouden kunnen spelen – namelijk door de voorgenomen bezuinigingen van het kabinet te blokkeren. Zes op de tien ondervraagden (59%) zouden het *een goede zaak* vinden als dit zou gebeuren: een kwart (23%) omdat men tegen de begrotingsplannen is, ruim een derde (36%) omdat men vindt dat 'de democratie zo werkt'. Twee op de tien (20%) zouden het *een slechte zaak* vinden: 17% appelleert aan het landsbelang ('een grote coalitie moet Nederland door crisistijden loodsen'), terwijl nog eens 3% zich principieel voorstander van de bezuinigingsplannen noemt. De achterban van alle partijen – zelfs VVD- en PvdA-stemmers – vinden het per saldo eerder een goede dan een slechte zaak als de Eerste Kamer de plannen zou blokkeren.

VVD- en PvdA-stemmers hadden het per saldo echter wel een goede zaak gevonden als D66 de afgelopen zomer het kabinet was komen versterken: respectievelijk 44% van de VVD-stemmers en 42% van de PvdA-stemmers had dat een goede zaak gevonden, terwijl 36% en 38% dat een slechte zaak had gevonden. Weinig verrassend: D66-kiezers hadden

Vooral PVV profiteert van boosheid electoraat

Vooral de PVV profiteert van de teleurstelling van het electoraat in VVD en PvdA. De PVV is virtueel verreweg de grootste, met 33 zetels. De VVD zou nu 24 zetels halen, op korte afstand gevolgd door de SP (21 zetels). Inmiddels zijn D66 (17 zetels) en CDA (16 zetels) de PvdA voorbij gestreefd. De PvdA zou nu op 13 zetels kunnen rekenen. De Piratenpartij zou – voor het eerst – op een zetel kunnen rekenen.

Nog maar een kwart van de PvdA-stemmers uit september 2012 zou momenteel weer PvdA stemmen. Een op de zes (16%) zou nu SP stemmen, 11% D66 en 6% PVV. Nog eens een kwart zou het niet weten.

Ook de VVD-stemmers lopen weg, zij het iets minder fors. Vier op de tien VVD-stemmers (41%) zou nu weer VVD stemmen, 13% zou nu PVV stemmen, 4% verkiest het CDA en 4% D66. Ook bij deze groep kiezers geldt echter dat een kwart het momenteel niet zou weten.

4 | Zetelverdeling TNS NIPO week 37

	TK 2012	5 nov '12	19 dec '12	13 feb '13	17 april '13	25 juni '13	13 sept '13
VVD	41	21	24	29	28	28	24
PvdA	38	33	34	23	22	23	13
PVV	15	20	21	16	23	22	33
SP	15	21	17	18	19	23	21
CDA	13	17	15	14	13	12	16
D66	12	17	15	12	13	14	17
ChristenUnie	5	4	6	5	7	8	6
GroenLinks	4	3	4	2	4	3	3
SGP	3	4	4	4	4	4	3
50 Plus	2	8	7	24	14	11	9
PvdD	2	2	3	3	3	2	4
Piratenpartij	0	0	0	0	0	0	1

In de motieven van 'switchende' kiezers zien we dat kiezers niet alleen teleurgesteld zijn, maar vooral ook boos. De PvdA en VVD krijgen de volle laag:

'De PvdA maakt er een zootje van, het land gaat stuk. De zienswijze van de PVV in combinatie met bijvoorbeeld SP en CDA kan Nederland van de afgrond redden' (stemde PvdA, zou nu PVV stemmen)

'Ben het er helemaal niet mee eens hoe ze de aankomende bezuinigingen doorvoeren, PvdA pleegt kiezersbedrog' (stemde PvdA, zou nu PVV stemmen)

‘ Omdat het huidige kabinetsbeleid de crisis verergert in plaats van oplost of verbetert. De koopkracht gaat hard achteruit en ik vind dat er teveel gesneden wordt op onderwijs en sociale voorzieningen’ (stemde PvdA, zou nu SP stemmen)

‘ VVD komt niet met plannen om uit de crisis te komen maar zoekt voornamelijk manieren om makkelijk aan geld te komen: belastingverhogingen. Verder geven ze het geld liever aan Brussel en de andere bekende landen’ (stemde VVD zou nu PVV stemmen)

‘ Er moet een duidelijk tegen geluid komen op het asociale linkse beleid van de VVD. Ik ben nog nooit zo teleurgesteld geweest in een partij /kabinet als bij de VVD / dit kabinet’ (stemde VVD, zou nu PVV stemmen)

‘Mark Rutte is een slechte leider. Denkt alleen aan zichzelf en Europa en niet aan het belang van Nederland. Is vooral gericht op keuzes van de PVDA. Binnen een korte tijd heeft hij Nederland om zeep geholpen na alles wat er is opgebouwd’ (stemde VVD, zou nu PVV stemmen)

De Politieke Week in twitter: migratietop, Eerste Kamer en JSF

Het Centre for Language Studies van de Radboud Universiteit heeft in opdracht van TNS NIPO gedurende de peilperiode (9 t/m 12 september) het twittergedrag van Nederlanders gemonitord.

Van alle politieke partijen wordt vooral over de PvdA en de VVD getwitterd. In een kwart (24%) van de tweets waarin een politieke partij wordt genoemd betreft het de PvdA, de VVD volgt op de voet met 22%, de PVV wordt in 13% van de gevallen genoemd. De overige partijen zijn minder goed zichtbaar – met name 50 Plus is ondermaats vertegenwoordigd.

Door de week heen is te zien dat er op maandag en dinsdag nog veel getwitterd wordt over Roemenen en Bulgaren – en dan met name in de regio Den Haag. Op maandag 9 september werd aldaar een top over arbeidsmigratie georganiseerd.

Dinsdag, op de dag van de eerste plenaire vergadering na het zomerreces, komt de Senaat/ Eerste Kamer veelvuldig aan bod. Die dag kondigde het CDA aan voornemens te zijn in de Eerste Kamer tegen het pensioenplan van het kabinet stemmen.

Daarnaast is te zien dat naarmate de week vordert de JSF en PvdA steeds vaker in één adem in een twitterbericht langs komen. Het was op donderdag 12 september ook duidelijk zichtbaar dat de PvdA in Eindhoven over de JSF discussieerde: de meeste twitterberichten over dat onderwerp kwamen die dag ook uit de Lichtstad.

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksnummer: D0542. Onderzoeksmethode: TNS NIPObase CAWI.

Aantal respondenten: aan het onderzoek werkten 999 Nederlanders (18+) mee.

Veldwerkperiode: 9 t/m 12 september 2013.

De steekproef is getrokken op basis van de ideaalcijfers voor geslacht, leeftijd, opleiding, gezinsgrootte, regio, sociale klasse en politiek stemgedrag bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 12 september 2012. De resultaten zijn hier ook op herwogen.

We benadrukken dat we in deze zetelpeiling met steekproefmarges te maken hebben. Voor de grootste partij (de PVV, met 21,6%) is dat 2,5%. Dit komt overeen met drie tot vier zetels.

Daarnaast hebben Antal van den Bosch en Eric Sanders van de Centre for Language Studies van de Radboud Universiteit Nijmegen in opdracht van TNS NIPO gedurende de peilperiode een twitteranalyse uitgevoerd.

Bij verspreiding of publicatie de bron TNS NIPO gebruiken.
Voor meer informatie:

Tim de Beer
t. 020 522 53 99
e. tim.de.beer@tns-nipo.com

Peter Kanne
t. 020 522 59 24
e. peter.kanne@tns-nipo.com